

Milica Aščerić

KAKO PIŠE SRCE?

Kolumne jedne žene

Čitaoče, ova knjiga „miriše kao duša” – J. D.

*Zbirka odabranih kolumni
iz života, i o životu, jedne kolumnistkinje.
Autentično i iskreno svedočanstvo o vremenu, kulturi,
umetnosti, društvu, porodici, roditeljstvu, obrazovanju,
medijima, veri, ljubavi... o životu koji ona živi...*

*voli...
sanja...
mašta...
(ne)razume...
i (spo)znaje.*

SRU „Maja Fit”
Beograd, 2025.

ISBN-978-86-903706-1-0

Naizgled (ne)obične srede

*Voljenom suprugu Mihajlu
koji me više od 20 godina uči
kako se piše LJ-U-B-A-V,
ovu knjigu posvećujem njemu i deci!
Napisana zbog njih, ali i vama
koji u pisanoj reči pronalazite odgovore
koje je nekada teško izgovoriti naglas.
Zahvalna svima koje sam u životu sretala,
s kojima sam razmenila
pokoju reč, misao, pogled, dodir,
zagrljaj, poljubac, ćutanje, suze, osmeh...
Bez vas moj život ne bi bio #kolumnistkinja*

Volim vas!

Milica Aščerić

Copyright © 2025 Milica Aščerić

Zloupotreba napisanog, plagiranje i kopiranje delova teksta iz ove knjige, umnožavanje publikacije i bilo koja druga vrsta povrede autorskih i drugih prava, bez prethodnog pismenog odobrenja od strane autorke, smatraće se namernim kršenjem Zakona o autorskim i srodnim pravima.

Vanvremenska hronika jednog vremena

Kolumne pišu odabrani, a kada odabrani od objavljenih kolumni po svom izboru odabere one najbolje, dobije se knjiga sa neobičnim naslovom. „Kako piše srce? Kolumne jedne žene”. Pitanje je uvod u intimu autorke. Zaista nikada nisam čitao kolumne u kojima ima toliko intime. Pre svega intime vezane za porodični život, a da je pritom reč o tekstu u kome se tretiraju najozbiljnije, najbolnije društvene teme. Jer kolumnisti najčešće poverenje i omeđeni prostor u novinama koriste za strogo kritičan pogled na društvena kretanja, pa neretko koriste satiru, iako danas najsatiričnije deluju tekstovi u kojima se pisac koristi isključivo istinom.

Milica Aščerić je specifična kolumnistkinja, jer kroz njene tekstove šetaju i njena deca, roditelji, prijatelji, kolege, pa čitalac ima utisak da je pisac dugogodišnji njegov prijatelj, kome bespogovorno veruje, jer mu poverava i ono o čemu se obično ćuti. Da kolumne nisu obeležene datumima kada su objavljene, čitalac bi bio ubeđen da su i tekstovi od pre nekoliko godina pisani danas, što znači da imaju vanvremensku vrednost. Kolumna koja živi samo jedan dan je dnevna beleška, a probrane Milićine kolumne su dnevnik jednog vremena i jednog dana će sigurno nekome pomoći da razume turbulentno vreme u kome su nastale.

Vanja Bulić

Predgovor

Kolumnistkinja i ja smo prijatelji. Živimo u istoj zemlji i sličnih smo godina. Pa opet iz njenog pera saznajem mnogo novog. O njoj. O stvarnosti koju živimo. O sebi.

Milica A. svoju kolumnu objavljuje sredom. Rekla bih da je mudro odabrala taj dan. Tačno na sredini sedmice iskreno i bez okolišanja, in medias res. Objediniti sve kolumne u jedan mozaik je sjajna ideja. Čitamo svaku pojedinačnu skicu, a vidimo širu sliku.

Isprva upoznajemo kolumnistkinju. Kako je bilo odrastati u teškim vremenima. Biti dobar đak, a biti buntovan. Biti dobar drug, a izgubiti prijatelja. Kako preživljava adolescentske bolke bežanja iz škole i 'uživanja' u duvanu. Te kruna tinejdžerskog iskustva – izlasci. Govori nam o svojoj ljubavi prema knjizi i sportu, te o još ponekom trenutku ovekovječenom u njenom sećanju. Neke nas skice nasmeju. Neke nas razbesne. Neke rastuže.

Potom vidimo sliku porodice. Šire i uže. Shvatamo ili osećamo da na to autorka najviše polaže. Dirljiva posveta. Sudbinska ljubav. Teško i divno sećanje na majku. I deca. Potomstvo opisano u kratkom osvrtu, a dovoljnom da ih upoznamo sve troje. Piše o majčinstvu, svim roditeljima koje tačno naziva vitezovima i o roditeljstvu kao podvigu. O tome da je vaspitanje zapravo vreme provedeno sa decom. O porodičnim trenucima i doćecima novih i boljih godina.

I da. Ovakve priče moraju imati Lunu, psa. I mače.

Zatim primećujemo i sliku društva. Društva obolelog od kojekakvih bolesti, o izazovima koje kao roditelj ima. O medijski nepismenima. O praznoverju. O muzičarki koja bi deus ex machina. O našoj svakodnevicu. O nasilju.

O svetskoj svakodnevici. Piše o ratu i njegovom besmislu. O epidemiji i njenim besmislenim posledicama.

I da. Ova priča mora biti i o Kosovu i Metohiji.

I na kraju, ili na početku, univerzalna priča o čoveku. Kako zapravo postoje dve vrste. Ona koja traži suštinu i ona koja ima površinu. O potrazi za kvalitetom i sadržajem. Ne o prividu. O kosmičkoj pravdi za koju pouzdano zna da postoji. O tišini tih koji čute. O buci ovih drugih. O kreativcima.

Milici A. je poziv komunikacija. Sasvim logično. Tako je moralo biti.

I da. Čitaoče, ova knjiga miriše kao duša.

Jelena Dramićanin
prof. srpskog jezika i književnosti, književnica

U vreme kada se čini da kolumna gubi na značaju, kada je sve manje prisutna u javnim glasilima, a uticaj koji ima u javnom diskursu je zanemariv, Milica A. svojom neiscrpnom inspiracijom, talentom, željom i upornošću upravo želi da pokaže da nije sve baš tako. Iz nedelje u nedelju filtrira teme dok se ne iskristališe i zasija ona na koju će biti ponosna kad stavi tačku na kraj teksta.

U svojim kolumnama Milica A. iznosi svoje mišljenje, osvrće se na aktuelna dešavanja u društvu i možda se nećete uvek složiti sa napisanim, ali ćete se zapitati nad istim tim rečenicama. Isto tako, kroz njene tekstove ćete upoznati autorku, i to sa svim vrlinama i manama, a kroz njena razmišljanja i događaje koje nesebično i slikovito opisuje, proći ćete ruku pod ruku nekim svojim stazama prošlosti.

Danas kada svako na društvenim mrežama može da kreira i ulepšava svoju stvarnost, Milica A. nudi sliku nekad crno-belu, nekad u boji, ali uvek bez filtera i fotošopa.

Neven Džodan
urednik rubrike „Kultura” u „Blicu”

Svake srede, jedna kolumna...

Dok budale „pucaju” od samopouzdanja, učen čovek teži da sebi oteža

Godinama sam se odupirala želji da nastavim školovanje. Master, pa doktorske. Iako sam, neko će reći štreberski tip, ali ne, pre će biti da sam tip koji samo želi da zakorači dublje u svet nauke i otkrije još nešto novo.

Nikada nisam jurila ocene, ali jesam znanje. Nikada mi nije bio važan kvantitet, ali jeste kvalitet. Nikada se nisam bavila koricama... mada ima lepih, ali sadržajem i te kako. Nikada ljude nisam gledala po tome ko su, odakle dolaze, kakvo im je poreklo, ali jesam po tome šta su i u šta se pretvaraju.

Ako nastavim da nabrajam, odoh unedogled i filozofiji nikad kraja, a krenula sam od male, realne, iskričave želje koju nisam uspela da ugasm dok nisam krenula u realizaciju, i to sam ja. Takav sam, jednostavno, tip – sve što (po)želim, pre ili kasnije nekako ostvarim! Ne odustajem od onoga što je dobro i upravo ta snaga dobra i svega što iz nje proističe nikada me nije izneverila ili navela da ipak pravim neke druge izbore. Manje dobre izbore, da ne kažem loše. Za logičara poput mene ono što je loše ima svoju svrsishodnost samo ako je u službi dobra, ali to suštinski ne menja bit. Loše je loše, a dobro je dobro, iako to nužno ne mora da bude tako egzaktno, zacrtano, posebno ne u svetu gde je kaos preovlađujuća tendencija.

Svi poznamo (pre)dobre ljude koji su sjajni za druge, a loši za sebe, njihova funkcija jeste u službi dobra, a ipak dobro nije najbolja opcija ako ima jednosmernu direkciju bez pozitivne povratne sprege. S druge strane, ne mešajte egocentrizam, egoizam, narcisizam... sa ljubavlju prema sebi kroz brigu o svom psihofizičkom zdravlju, što je normalno. Sve što je usiljeno, prenaplašeno, nemoralno, siledžijski, neetično, neprofesionalno, neljudski, nepošteno, nedobronamerno, nehumano... – nije normalno! S tim nisam u dilemi. I neko će „pametno” reći: „Pa znaš, imaš troje dece, njih treba sada da školuješ. Što si se školovala, školovala si se... Trebalo je ranije da doktoriraš”... itd.

Znate šta? Svim dušebrižnicima imam da poručim najdobronamernije, a oni neka shvate kako žele – moj život, moja stvar! I da, još nešto, ali manje iritantno – naša deca (ovde bi prisvojna zamenica „moja” zvučalo kao posesivno svojatanje, a moj suprug je divan roditelj, tako da ima podjednaka zakonska, moralno-etička prava i obaveze prema njima kao i ja) imaju svet na dlanu, oni jesu prioritet svakog iole normalnog roditelja, ali da bih njima pomogla, moram da budem i dam dobar primer i da brinem

o svom psihofizičkom i duhovnom zdravlju. Ne u smislu da moraju da slede moj ili naš put, gaze utabanim stazama roditelja... činjenica da je to jednostavnije, ali ono što je lakše nije bolje.

Kako smo manje-više skloni stereotipizmima, kolokvijalizmima, provincijalizmima, vulgarizmima... Mogu da objasnim i plastičnije, ali najjednostavnije rečeno je – na muci se poznaju junaci. Zapravo, volela bih da naša deca uvek teže nekim svojim stazama, da sami krče svoj put, da se pomUČE malo(više)..., jer je zadovoljstvo dostignutim tada veće.

Slična priča je i sa „lakim” sadržajima, „lakim” ljudima, „lakim” razgovorima... sve što je „lako” nema vrednost, nekako je beskarakterno i potrošno iako može da bude „lagodno, ležerno, lenjo, lepo, lelujavo, lepršavo, lukavo...” svašta nešto na „l” (pa i Lucifer je na „l”), a to nije nikakav uspeh. Više je privid. Ne moramo uopšte da budemo u saglasju, ali razmislite malo... i naslov kolumne nigde nije pomenut u tekstu, ali sad, baš iz tog razloga, treba da razmislite malo (više).

10. 8. 2022.

Sizifov posao: Kako da odgajamo „zdravo” dete u „nezdravom” društvu?

Kao roditelj troje dece sebi često postavljam pitanje – koliko snažan uticaj stabilne porodice može biti na dete koje, hteli mi to ili ne, odrasta u nezdravom društvu? U ozbiljno kulturološki zagađenoj sredini?

Pored rijaliti emisija, društvenih mreža, igrica, Jutjuba, svega i svačega što im se servira putem raznoraznih mašina za pretraživanje, sajtova, medija i aplikacija koje korisnicima nameću određene popularne sadržaje, vidimo da smo u problemu do guše.

Kao prvo – dete ne možemo izolovati od svakodnevice, trendova, medija, društva, drugo – koliko god da smo uticajni kao roditelji, mi smo ipak samo pojedinci u svetu gde se većinskim lukavstvima, obmanama i profitom diktiraju trendovi, stilovi, pa i način ponašanja i ono što je podobno, a to što je podobno, ne znači da je dobro, ali mora da bude islativo ili bolje rečeno – potkupljivo.

Sve je otišlo u bescenje.

Treće – porodice, vrtići, škola i druge vaspitno-obrazovne ustanove kojima je zadatak da se brinu i rade sa mališanima, takođe, trpe veliki pritisak zbog raznoraznih zakona, propisa i mera koje moraju da se poštuju u odgajanju i radu sa decom i tako trpe

svi u tom začaranom lancu koji ne samo da ograničava već i nameće ono što možda i nije najbolje ni za vas, ni za vaše dete. U kom smislu?

Pa osvrnuću se samo na ovaj period pre korone i posle korone.

Od uvedenih preventivnih mera pri ulasku u vrtić, do potvrda od doktora da je dete zdravo za kolektiv kada se posle letovanja ili zimovanja vraća u vrtić ili ako je bilo odsutno duže od pet radnih dana... Mi smo, na primer, doputovali u subotu s mora i u ponedeljak sam najnormalnije zdravo dete odvela u vrtić.

Potpuno sam smetnula s uma tu potvrdu od lekara i pretrpela ozbiljnu kritiku od vaspitačice zato što je nisam donela, pa sam sa detetom morala da trčim do lekara i taj dan, naravno, kasnila na posao. Okej, nisu vaspitači krivi, ceo taj pravno-birokratski sistem nije najslavnije postavljen, jer meni je logičnije ako dovedeš dete koje je zdravo, ali pod sumnjom da možda i nije, uprkos svim preventivnim merama pri ulasku u vrtić, da postoji neki dokument gde roditelj na svoju odgovornost potpisuje da ostavlja dete taj dan (samo jedan dan) da bi im naknadno doneo potvrdu. Čemu toliki pritisak?!

Četvrto – deca trpe „nasilje“! I verbalno, i fizičko, gde god da su. U kući, čak i ako ih roditelji ne ograničavaju niti grde, oni su izloženi direktno ili indirektno nekoj vrsti vršnjačkog nasilja... Nekima se zamera što deca imaju profile na društvenim mrežama (Fejsbuk koji je navodno samo za starije generacije, dok je Instagram rezervisan za influensere... kako god okrenete, uvek nekome nešto ne valja), nekima se pak podsmevaju što su aktivni korisnici TikToka i snimaju izazove bez roditeljskog nadzora... Helou, roditelji ne moraju da bde nad svojom decom 24 sata, i to nije normalno, a i nemoguće je.

Naša deca moraju sama da znaju da se sačuvaju od svega i svačega što ih uznemirava?! Biti sam u ovom svetu je problem... Veliki problem.

Znači ne mogu sami da se izbore! Moramo im pomoći.

Što se tiče fizičkog nasilja, mislim na gurkanje, jače stiskanje ruke ili cimanje, lupanje čvrgra, prskanje vodom, da ne govorimo o batinjanju, šamaranju... Nekada je to bilo normalno, ali danas više nije. Nekada su sve to bile dečje čarke, ali danas te čarke kulminiraju u probleme između roditelja, jer su danas roditelji mirođije u svakoj čorbi, a deca uživaju sva prava ovog sveta. Deca mogu da prijave vaspitača, nastavnika, roditelja...

Deca su podignuta na pijedestal koji sam nazvala „za njihovo dobro“, a izvinjavam

se – ko kaže da oni znaju šta je to dobro za njih? Ko im diktira to što je dobro za njih? Mediji, društvo, jutjuberi, tiktokeri... Ko? Pitam se, zaista, ozbiljno – ko? Ljudi, kada sve ovako rezimiram, shvatam da je svima nama potrebna pomoć, jer smo nemoćni ako dopustimo da nam nenormalnosti budu deo svakodnevice, a dopustili smo da se razvijaju?!

Evo koje ideje meni padaju na pamet...

Prihvatila smo realnost i vrlo sam svesna problema i novih izazova, da je lako – nije. Nikome nije lako, a biće i teže ako ništa ne preduzmemo. Što se tiče mog najmlađeg deteta koje je u vrtiću, tu nema šta. Poštuju se vrtićka pravila, redovno se donose potvrde i sve što treba da se uradi – bilo da treba da se nauči pesmica, oboji crtež, napravi i dekorise kartonska kućica... Nekad su to radili tamo, sada sve češće kod kuće, ali i to je okej. Nije problem, sve stižemo... još uvek.

Čini se da im je lakše da nas pojedinačno organizuju nego da dolazimo na radio-nice kojih od početka korone gotovo i da nema. Sa decom školskog uzrasta je teže, oni već barataju „zabranjenim informacijama” i sa njima nema šale, potkovani su argumentima, te je i komunikacija složenija i zahtevnija. U tom slučaju – što više vannastavno-školskih aktivnosti (sportići, škole stranih jezika, muzička... – nešto što dete voli i prema čemu pokazuje afinitet) i da se deca sklone sa ulice.

Mislim prvenstveno na gradsku decu, pošto je njima sve dostupno. Ako je, ipak, finansijski momenat determinišući i roditelji ne mogu zbog nedostatka novca i drugih prioritetnih stvari (tu mislim na neke egzistencionalne, a ne na pedikir, manikir, frizera, skupa kola, nove zavesa...) svom detetu da priušte neke dodatne aktivnosti, verujem da ima besplatnih radionica i sekcija koje im mogu biti interesantne. U tim slučajevima vreme je dragocenost koju roditelj treba da izdvoji za svoje dete.

U ovom brzom i napetom vremenu čini se da nam vremena ponestaje, jer ga ne-tremice trošimo na ono što nam zagađuje svest i mrači um, a da toga nismo svesni, te roditeljstvo trpi, deca trpe... i zato verujte sa vrata kad uđem u kuću i odložim torbu, presvučem se, telefon stavljam na radni sto i bavim se svojom decom. Nije važno šta radimo: da li se hranimo, igramo, zajedno gledamo film ili crtani, idemo u šoping, na sportić... Tu sam!

Budite i vi tu za svoju decu, brzo će nam porasti i otići u potrazi za svojom srećom, gradiće svoj put i u najboljem slučaju imati svoje porodično gnezdo. Zato mislim da je ne ono što ćete reći, već ono što ćete stvarno dobro uraditi za njih mnoooooo važnije.

Biti tu za njih ne znači gušiti njihovu kreativnost, slobodu i pravo da budu svoji, biti tu za njih znači voleti ih i osluškiivati njihove potrebe i želje i bodriti ih u izborima pošto im od toga zavise sutra sreća i budućnost. Još uvek ne znam da li će moja misija biti (o) moguć(en)a, ali znam da želim da ih vidim srećne i sa pet, 10, 25, 50... godina. Uvek! Ne mislim ni na „sreću po svaku cenu“, već na onu „zdravu“ sreću koja ne unesrećuje druge. Jedna divna dečja pesma kaže: „Sreća je u ljubavi“, a ja bih možda rekla – sreća je i u dobrom vaspitanju!

3. 8. 2022.

Radi u tišini i kad uspeš – pssst ili BUM?!

Čuli ste sigurno kad kažu: ako se ne zna, nije se ni desilo? Ima logike, ali na koji način treba nešto da se sazna, obznani, kaže, pokaže, iskaže, prikaže... e to je već druga priča. Nekako se čini da je u ljudskoj prirodi da traži ono čega nema tamo gde i ne može da bude?! Kao na primer? Recimo, gledamo druge, a tražimo sebe! Ne! Uzmite ogledalo i gledajte se do mile volje. Nije problem, a ni rešenje u drugima, već u vama, tj. nama, jer sam i ja u tim redovima. Ne pišem ovo iz neke imaginarne perspektive, već na osnovu nekih realnih pokazatelja.

Hajde osvrnuću se samo na jedan segment svog života. Nije najvažniji, ali rešava neke egzistencionalne stvari – posao. Imati posao je važno, ali raditi ono što voliš i pretvoriti to što radiš u zadovoljstvo mislim da je još važnije.

Ponekad su želje jedno, a mogućnosti drugo, posebno kad ste mladi, puni energije, entuzijazma, svežeg fakultetskog znanja i kada počenete da radite, susrećete se, već na samom početku karijere, sa problemima o kojima vam niko kroz formalno obrazovanje (pa i neformalno) nije skrenuo pažnju na pravi način: zamršeni međuljudski odnosi; lažni autoriteti; mali privatnici kojima je najbolji radnik onaj kog ne moraju da plate ili eventualno ako prihvati „šaćicu kikirikija“, onda može da obitava; ugovori na određeno do iznemoglosti; fakultetska diploma koja može da otvori neka vrata, ali ne i da obezbedi ključ od kancelarije; nepostojanje komunikacionih tokova i kulture sporazumevanja; istinita informacija se ne vrednuje kao ona koja lepše zvuči ili olakšava rad; vaše zasluge se pripisuju nadređenima, u najboljem slučaju dobijete tapšanje po ramenu; priča se o timskom duhu, a individualizam cveta; eksploatacija radne snage kao na pijaci, od toga da ste primljeni da radite kao prodavac paprika, ali ste usput postali proizvođač ajvara, od berača, nosača, pekača, preko ljuštača do kuvara (kariki-

ram, naravno); lepa obećanja o ugovoru i plati u perspektivi do ružnog iskustva koje svako izneverno očekivanje donosi... I tako...

Doooobro, ne treba sad generalizovati, pošto u velikom broju slučajeva zaista postoje i realno opravdani razlozi zbog kojih poslodavci ne mogu odmah da ponude uslove koje očekujemo. Nekad se precenimo, u malom sistemu tražimo velike izazove, gde je komunikacija jednosmerna, želimo da se naš glas čuje, divno je da nas svi vole, ali čim zasijate kao zvezda, očekujte da će se grupisati kumulonimbusi (crni gusti oblaci) da vas ugase ili prikriju vaš sjaj... Zato skromno i tiho, kulturno i bez glasa, prihvatamo ono što nude i zahvalni smo što su baš nas u moru drugih odabrali da uopšte budemo deo sistema (bio on veliki ili mali, privatni ili državni, domaći ili strani...). Dobili smo šansu za profesionalni razvoj i treba da je prigrabimo i budemo srećni...

Tako bi trebalo?! Takav početak i start treba da prihvatimo sa osmehom i razumevanjem, jer nismo mi ti koji odlučujemo, mi smo ti koji treba da ostavimo dobar prvi utisak (drugi put prvi utisak ne postoji) i da poslodavac kaže: „Ti si moj radnik! Trebaš mi! Kupujem!” A vi posle svojim radom, zalaganjem, rezultatima pomozite firmi da raste i tek onda kada pokažete šta sve znate i dokažete da nisu pogrešili, imate šansu da tražite više novca i bolje uslove. Stalno sam se spoticala o sopstvene greške i napokon naučila... odnosno, još uvek učim. Radim u tišini, kad postignem rezultate, ne govorim o njima, već dajem šansu drugima da o njima debatuju, komentarišu ih i procenjuju, ne precenjujem se, ali se nadograđujem znanjem i iskustvom iz godine u godinu ne zato što maštam o lovi do krova (iako je to lepo, pomalo bajkovito) već zato što mislim da (samo)pohvala bez pokrića ne motiviše dovoljno, a para nikad dosta.

Nisam u trci sa drugima, što je možda i najvažnije, u trci sam sama sa sobom, što je i najteže. Cilj mi je da svoje granice pomeram, a ne tuđe, iako stalno pomažem. Ono što me je frustriralo shvatila sam da u poslu nema mnogo pravih prijatelja i da su tu samo dok im trebate, dok koriste vaše znanje i veštine, kontakte i dok uče od vas, i potom bivaju zaboravljeni. Rano sam to naučila. Pomalo obeshrabrujuće, ali treba znati da su njihov uspeh i dostignuća limitirani, pošto su determinisani tuđim rezultatima i takvi, kada nemaju dobar tim – gube na tržištu. To sam kasnije shvatila i to zovem kosmičkom pravdom, ali dobro je da postoji. Dok oni koji ostanu zauvek uz vas i za vas, bilo da ste na početku, u jeku ili pri kraju karijere, oni su pravi, zato se njihova vrednost ne meri novcem, njihova vrednost je neprocenjiva, oni su moćniji od bilo kod sistema, bilo da su fizička ili pravna lica, razumete šta hoću da kažem?

U svakom žitu ima kukolja, ovo je stereotipno rečeno, ali je izvor Biblija, te treba znati da od kukolja, zapravo, učite najviše. Oni bez tendencije i namere teraju, a motivišu da znate više i bolje. Od loših poslodavaca i kolega prigrabite ono najbolje za vas – iskustvo... Gledajući ih kako padaju kao kruške, videla sam da izbori koje su pravili i odluke koje su donosili na štetu drugih ni njima ništa dobro donele nisu. Zato, pamet u glavu, lomiće vas i kaliti dok ne shvatite da morate sami da stanete ispred ogledala i sagledate bolje kako vi možete da pomognete da se posao unapredi, kako i gde da izgradite svoj profesioalni svet, gde pripadate i čemu stremite...

Kako sebe vidite u budućnosti? U poslu koliko je važan prvi utisak, toliko je važan i poslednji. U poslu vredite koliko znate da prećutite, a uvek vrednujete one koji su vam pomogli dok drugi, koji su mogli, to nisu učinili. Nemojte se iznenaditi kada vas izdaju oni koje ste zvali prijateljima. Samo su pre vas videli da ćete uspeti baš u branši i na poslovima za koje nisu želeli da vam daju preporuku. Od toga da me je kvaziprijateljica pohvalila (ono je s dozom ironije) kod poslodavca rekavši kako sam tremaroš, iako sam tada bila na poziciji veoma uspešnog PR-a, te da nisam harizmatična za javni nastup, što takođe nije bilo u redu, a ni tačno. Persona koju sam zaposlila onda kada je meni posao bio potreban, iako me je njihov HR pozvao na razgovor, brže-bolje otrčala je da kaže kako me zna i da sam profesionalna, ali i (pre)skupa...

Ups! Ko ti daje za pravo da pregovaraš u moje ime?! A kako je ljudima lakše da veruju tuđim rečima, tako isto olako skidaju odgovornost sa svog delanja i kad omanu prstom upiru u drugog. Posle razmišljam... nisam ja kriva što su moji kvaziprijatelji dozvolili sebi ispad zbog izliva njihove iskrenosti (lična percepcija nije istina – samo da se razumemo bolje), ali ću biti kriva ako se moja loša procena odrazi na moje buduće izbore i odluke. Zato sam počela pažljivije da slušam ljude, da biram one koji više vrede (a ta vrednost se ne meri novcem, već sam gore pojasnila), verujem sebi i volim sve što radim, kao i način na koji sve to što radim radim. Način!

Kako radite – veoma je važno! S kim radite – još važnije! Sada ogledalo kad uzmem, ne vidim odraze drugih, već samo sebe, moja promena se ogleda i u tišini kojom svaka moja napisana reč može da napravi BUM! S godinama nisam postala pametnija, pošto sam sa 23 mislila da sam popila svu pamet sveta, samo sam još zbunjenija i stalno se preispitujem. Znaite onu priču o krugovima znanja, što je više tih krugova – oko tih krugova se formiraju novi, a oni se zovu krugovi neznanja. I tek sad znam zašto ograničen čovek misli da mnogo zna, jer je to determinisano tim krugovima kojih očigled-

no nema mnogo, pa i ne dovodi u nedoumicu svoj nivo razumevanja.

Da se vratim na pitanje iz naslova... Smatram da je tišina uvek moćnija, ali pošto živimo u vremenu gde moramo biti vidljivi, posebno ako smo u branši gde se to negde od nas i traži, pa i kad napravite neki BUM, nemojte da bude slučajno, uvek gledajte da bude tendenciozno i namerno bez loše namere ciljano! Samo je to važno, ostalo nek bude shvaćeno u skladu sa individualnim nivoom razumevanja, i to je sasvim u redu. I još nešto, pogledajte se opet u ogledalu i duuuugo se (o)gledajte, sigurna sam da ćete videti nešto što ste videli u drugima, a nije vam se svidelo. Menjajte se i to je put razvoja.

Dok vi ćutite, a drugi ipak vide BUM... e tada ste na putu ka uspehu! **24. 8. 2022.**

Prvi dan u školi da ti ne zaplačem

Jupiiii, školaaa! Trebalo bi da je tako, ali.... Rečca „ali” čim se umetne, menja kontekst. U ovom novom društvenom kontekstu zaista se mnogo toga promenilo.

Nedavno sam baš razmišljala da li sam se radovala septembru i kakva sećanja i uspomene u meni budi to najlepše doba „od kolenke pa do groba”. Nikada ne mogu da zaboravim moj prvi dan u školi, plišanu teget haljinicu sa ogromnom belom kragnom, bele čarape do kolena i lakovane crvene cipelice izguljene na vrhovima.

Ceremonija prijema novih prvaka se obavljala u školskoj sali gde smo sa roditeljima gledali program koji su pripremili nastavnici i stariji đaci. Deca sa jedne strane, roditelji preko puta. Gledamo se tugaljivo, iako se oni trude da zadrže vedar izraz lica... Sećam se slike gde sedim u gomili nepoznate dece, samo nam male glavice vire, moja zbunjena faca u stilu „kuku mene, šta me snađe”, samo što ne zaplačem dok obrazi i usne same podrhtavaju, svi ćutimo i gledamo priredbu...

Plave okice mi se cackle od jakog svetla ili suza i znam... mojoj sreći došao je kraj. Slike su proletele i ničeg se više ne sećam. Mučila me je misao da moram da idem svakog dana u neku ustanovu gde će da me torturišu, grde i teraju da znam sve ono što ne moram i što mi ne treba, bar su moja starija braća ostavila takav utisak na mene pošto su stalno bili u zavadi sa školom.

Bakiju, mom starijem bratu, jutarnja smena i buđenje već u pet sati, pošto su roditelji radili od sedam, bilo je traumatično iskustvo. On koji ne reaguje na poziv za ustajanje, oni koji besne jer kasne na posao, mama koja samo što ne zaplače jer tatin glas

od umilnog i nežnog punog ljubavi i razumevanja prelazi u vrištanje s bujicom pretnji i sledi čuvena rečenica: „Celu noć paseš travu, pa ujutru ne možeš da ustaneš za školu! Govedo, vole... jedan... Sram te bilo!” I sve se završava na pretnji dok brat ne ustane i mrtav ladan ga ne upita: „Što višeš toliko... nisam gluv, jel si poludeo, ljudi spavaju?” Ne, nije poludeo...

Naravno da je poludeo i bio je lud stalno kad Baki ide u prepodnevnu smenu. Vremenom smo svi oguglali na isti scenario, pa ni mama više nije emotivno reagovala na ovu situaciju, već se spremi za posao, našminka, ostavi nam doručak na stolu i čeka tatu u kolima dok ovaj ne odradi performans. Sada je to svima nama smešno, a tada sam mislila da živim sa ludacima. Što se mene tiče, odmah sam skapirala da je škola sjajno mesto za mene.

Pošto sam odrasla s braćom, odjednom sam se okružila devojkicama i otkrila neku novu energiju koja mi se dopada. Sećam se, sedela sam u prvom razredu sa drugaricom J. B., nadam se da je dobro i da me se seća, i pošto smo bili eksperimentalno odeljenje (tako su nam rekli), jedini smo pisali na blanko papirima, azbuku smo učili uz neke slovarice, pa smo ređali papiriće i tako ispisivali reči i rečenice, računali uz pomoć drvenih računaljki...

Sve mi je bilo suviše jednostavno, nekako logično i lako prihvatljivo, pa sam tako brzo i zavolela taj školski život. Dok je mojoj drugarici iz klupe sve bilo preteško i nejasno, da sam donekle bila zbunjena – zašto ne može kao ja da razume. Najosnovnije računske operacije je prepisivala od mene, iz srpskog sam redovno čim završim svoj zadatak uzimala i radila njen, bojila sam joj i crtala šta god je trebalo... verovala sam da radim pravu stvar jer joj pomažem, ali...

To je bila medveđa usluga, dok sam ja napredovala i radila sve duplo i više, ona je stagnirala i nazadovala da više nije mogla da prati gradivo. Osećala sam krivicu. Učiteljica nas je razmestila i počela sam da se družim sa devojkicama koje su kao i ja lako usvajale nova znanja i očas posla završavale planirane školske obaveze. J. B. je našla novo društvo koje je isto kao i ona imalo poteškoća prilikom učenja. Svaka ptica odletela je svome jatu. Moram priznati da osnovnu školu nisam osetila, sve je išlo svojim tokom, neusiljeno bar u mom slučaju, dok pojedinoj deci baš i nije bilo lagodno i lako...

Kao mali plivate po površini i ne vidite dublje, jer vam okean nije dozvoljen. Tako sam i ja razumela problematiku đaka koji nisu bili sjajni iako su dolazili na nastavu i